

1.2. Markeds- og konkurrenceovervågning

1.2.1. Gældende ordning

Ifølge Artikel 10, nr. 7 i Europa-parlamentets og Rådets direktiv 2001/12/EF og Artikel 30 i direktiv 2001/14/EF er EU's medlemsstater forpligtiget til at oprette et særligt tilsynsorgan (Regulatory Body) med hovedopgaverne at sikre en fair og ikke-diskriminerende adgang til jernbanenettet og ydelser forbundet hermed. Tilsynsorganet (Regulatory Body) blev i Danmark ved implementeringen af første jernbepakke placeret i Transport- og Energiministeriets departement. Endvidere blev Jernbaneklagenævnets kompetence udvidet i forbindelse hermed.

Ultimo 2004 udarbejdede EU-Kommissionen en status over de forskellige medlemslandes tiltag på området. Heraf fremgår, at medlemslandene har valgt forskellige løsninger på etableringen af tilsynsorganet samt forskellige tolkninger af tilsynsorganets formål og funktion.

Visse af EU's medlemsstater har, som Danmark hidtil også har gjort det, placeret tilsynsorganet i landets transportministerium. Dette gælder bl.a. Finland, Frankrig og Italien. I Frankrig udgør tilsynsorganet en »passiv« ekspertkommission, der tager sig af klager. Italien har etableret en proaktiv rådgiver for ministeren i forhold til de regulatoriske politikker på området for ministeriet. I Danmark har tilsynsorganet haft en passiv rolle.

I andre medlemsstater er tilsynsorganet placeret uafhængigt af landets ministerium ansvarlig for transport. Dette gælder lande som Tyskland, England, Østrig, Sverige, Holland, Portugal, Schweiz, Litauen og Letland. I Østrig, Holland, Schweiz og England er tilsynet oprettet med opgaver svarende til direktivets Artikel 30. I Tyskland og Sverige er tilsynsorganet lagt sammen med sikkerhedsmyndigheden og har her en proaktiv rolle. Schweiz har oprettet en uafhængig, men passiv klageinstans.

1.2.2. Transport- og Energiministeriets overvejelser

Markedsovervågning har med tiden fået en stigende betydning i takt med udviklingen i såvel Danmark som i EU, hvor der forventes flere og forskelligartede aktører på markedet. Med lovforslaget indsættes en bestemmelse om markedsovervågning i lov om jernbane. Området har stor bevågenhed fra EU's side. Som ovenfor nævnt er det Transport- og Energiministeriets departement – og i et vist omfang Jernbaneklagenævnet som klageinstans, der hidtil har varetaget opgaverne på området. Det er hensigten, at departementets opgaver på sigt skal overgå til Trafikstyrelsen. Det forventes, at eventuelle klager over afgørel-

ser, som træffes af tilsynsorganet, vil skulle påklages til Jernbaneklagenævnet. Jernbaneklagenævnet har allerede i dag - i et vist omfang - kompetencen til bl.a. at behandle klager over afgørelser inden for det område, der er omhandlet i den nye § 8 e. Der er endvidere ved lovens § 24, stk. 4, mulighed for, at transport- og energiministeren - om nødvendigt - kan udvide Jernbaneklagenævnets kompetence.

Det uafhængige tilsynsorgans opgaver relaterer sig til såvel infrastrukturforvaltningen og dens administration som til markeds- og konkurrenceovervågning samt klager m.v. Det fremgår af direktiverne, at tilsynsorganet bl.a. skal være klageorgan i relation til beslutninger taget af en infrastrukturforvalter eller jernbanevirksomhed omkring forhold vedrørende diskriminerende adgangsbetingelser. Enhver ansøger eller interesseret part kan således indgive en klage til tilsynsorganet, hvis denne efter egen opfattelse er blevet behandlet uretfærdigt, er blevet offer for diskriminering eller skadet på anden måde.

Direktiverne fastlægger forskellige krav til den kontrakt, som udarbejdes mellem en infrastrukturforvalter og en jernbanevirksomhed. I den sammenhæng kan en medlemsstat kræve, at en sådan kontrakt skal forhåndsgodkendes af tilsynsorganet.

Tilsynsorganet skal herudover overvåge konkurrencen på markedet for ydelser på jernbaneanrådet. I sin overvågning skal tilsynsorganet tage stilling til klager eller på eget initiativ træffe beslutning om hensigtsmæssige nødvendige tiltag for at korrigere uønskede udviklingstendenser.

Det er hensigten, at medlemsstaternes tilsynsorganer med hjælp fra EU-Kommissionen skal udveksle informationer om deres arbejde, principper for beslutningstagning og praksis. Dette har til formål at udvikle en fælles tilgang til området.

1.3. Tilpasning af lovens bestemmelser efter jernbanesikkerhedsdirektivet samt direktiverne om interoperabilitet.

1.3.1. Gældende ordning

Lovforslaget indeholder ikke nogen gennemførelse af EU-direktiver, men kun en tilpasning af jernbanelovens bestemmelser på baggrund af direktiver, der allerede er gennemført i dansk ret.

Jernbanevirksomheder og jernbaneinfrastrukturforvaltere skal i henhold til § 3, stk. 1, i nærværende lov og i henhold til § 1 bekendtgørelserne om sikkerheds-certifikater (sikkerhedscertifikatbekendtgørelserne), have sikkerhedscertifikat udstedt af Trafikstyrelsen til drift af deres virksomhed.